

УДК 378.147:811.111]:004
DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-1-196-205

Ростоцька М. Є.

старший викладач кафедри англійської мови
Навчально-науковий інститут телекомунікацій
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
marost99@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1214-4912

**ВИКЛИКИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІТ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

У статті розглядаються проблеми навчання англійської мови студентів ІТ спеціальностей, які набувають особливої актуальності у зв'язку із зростаючою роллю англійської мови спілкування у професійній діяльності спеціалістів в галузі інформаційних технологій. Вивчення англійської мови як другої або іноземної мови має свої особливості, відбувається у груповому або індивідуальному форматах, у групах з різним рівнем мовленнєвої готовності студентів, тому викладачам потрібно знайти добре сплановані та організовані способи, щоб полегшити процес навчання та викладання. Дослідники провели значну кількість досліджень, щоб розв'язати проблеми та допомогти викладачам подолати їхні труднощі. Ця стаття є коротким оглядом викладання англійської мови як іноземної та причин, чому варто мотивувати студентів ІТ спеціальностей вивчати англійську мову, формуючи у них навички критичного мислення за допомогою методик дискусійного навчання. У статті обговорюється важливість професійно-зорієнтованого навчання і пропонуються стратегії та методи, які викладачі можуть застосовувати як інструменти для покращення навчання англійської мови студентів ІТ спеціальностей, що може призвести до формування здатності здобувачів користуватись іноземною мовою для досягнення певних функціональних цілей в залежності від особливостей соціальної та професійної взаємодії: від ситуації, статусу співрозмовників й адресата, мови та інших факторів, що стосуються прагматики ділового спілкування.

Приділяється увага формуванню у студентів вміння правильно визначати аудиторію, вивчаючи її потреби, і мету ІТ-комунікації, що передбачає аналіз, зміст, контекст і очікувані результати спілкування. У статті також акцентується значущість формування у студентів навичок самостійного навчання, що є важливою складовою успішного освітнього процесу, адже вони допомагають здобувачам освіти не лише краще засвоювати матеріал, але й розвивати вміння самостійно приймати рішення.

Ключові слова: професійно-зорієнтоване навчання, професійні компетентності, професійна комунікація, методи і стратегії навчання англійської мови

Постановка проблеми. В Україні активно розвивається державна політика в галузі освіти: змінюються вимоги до результатів навчання, удосконалюються навчальні програми, відбувається інтеграція вітчизняного та зарубіжного досвіду в європейських проектах різних рівнів через програми академічної мобільності та професійного партнерства.

Усі ці зміни є відповіддю на явища глобалізації в економіці та на ринку праці. У представників різних галузей промисловості є серйозне занепокоєння через те, що молоді фахівці – випускники університетів технічного спрямування – не мають достатнього рівня соціальних та професійних компетентностей, які необхідні для

успішної комунікації, а також навичок роботи в команді та вирішення поставлених завдань. Вивчення англійської мови, яке відбувається на сучасному інформаційному матеріалі через активне спілкування у групах з використанням автентичних аудіо та відео матеріалів, розглядається нами як ефективний засіб формування зазначених компетентностей у студентів ІТ спеціальностей.

За статистикою, понад 75% замовлень на розробку програмного забезпечення надходить до вітчизняних фахівців від іноземців, і майже всі замовники надають перевагу спілкуванню англійською мовою. Саме тому кожен ІТ-спеціаліст повинен володіти англійською мовою на достатньому рівні. Наведемо аргументи на користь того, що англійська мова займає одне з чільних місць у навчанні студентів ІТ спеціальностей:

- Більшість мов програмування побудовані на ключових словах англійської мови. Володіючи ними, студенти зможуть розуміти термінологію.
- Читання технічної документації. Практично всі довідкові матеріали і технічні завдання (замовлення з-за кордону) написані англійською мовою.
- Вивчення професійної літератури. Новітні книги та статті в ІТ-сфері публікуються англійською мовою. Програмістам потрібно постійно бути в курсі всіх новин та оновлень, тому варто вивчати англійську мову.
- При виборі засобів розробки програми можна зіткнутися з проблемою: в більшості з них присутній лише англійський інтерфейс.
- Відвідування онлайн-курсів та вебінарів. Сучасні провайдери освітніх послуг пропонують дистанційні навчальні курси від майстрів програмування, сертифікати яких є великим плюсом до резюме. Проте всі вони часто викладаються англійською мовою.
- Шанс отримати роботу у міжнародних компаніях. Майже всі ІТ-гіганти знаходяться у США. В такі компанії постійно потрібні грамотні фахівці. Однак для спілкування з колегами та керівництвом потрібно знати англійську мову.
- Спілкування з клієнтами. Багато закордонних компаній активно користуються послугами українських "айтішників", і для того, щоб точно розуміти потреби клієнтів, потрібно добре знати англійську мову.
- Пошук рішень у всесвітній павутині. У своїй роботі майбутній ІТ-спеціаліст періодично стикається із складними задачами та деякими проблемами, рішення яких можна знайти в англомовній частині Інтернету

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Викладання англійської як іноземної мови є загальною проблемою, до вивчення якої звертаються як вітчизняні так і зарубіжні дослідники, стверджуючи, що однією з основних причин проведення досліджень за цим напрямом є пошук шляхів полегшення викладання другої мови [5, с. 338], ефективних стратегій навчання, що визначаються як «особливі думки або поведінка, яку люди використовують для того, щоб допомогти учням сприймати, вивчати або зберігати нову інформацію» [5, с. 385]. П. Лайтбоун зазначила, що хоча вчені вважають, що багато досліджень з вивчення другої мови корисні для навчання мовам, застосування таких стратегій повинно відбуватися обережно [6, с. 385].

Дослідник Р. Вардхо [7, с. 432] зазначив, що у навчальному процесі частіше домінують викладачі, вони є «мудрими на сцені», і все йде від них. Іншими словами, він акцентував, що така ситуація має бути змінена, оскільки студенти повинні виконувати завдання самостійно, а викладачі можуть їм лише допомагати.

Так як навчання англійської мови є багатограним процесом, викладачам варто приділяти належну увагу усім видам мовденневої діяльності студентів, таким як: читання, слухання, говоріння та письмо. Існують різні навчальні стратегії, які дослідники представили на основі своїх досліджень [8, с. 20–23; 9, с. 245–260], що охоплюють усі навички. Наприклад, Х. Насаджі вважає, що існує зв'язок між викладанням та дослідженнями, тому викладачі та дослідники вчать один в одного [5, с. 385].

Дослідники Г. Крукс [10, с. 6–10] і А. Дженкінс [11, с. 325–351] провели кілька досліджень, щоб підтвердити взаємодію між дослідженнями та викладанням і запропонували корисні стратегії для полегшення процесу навчання. Викладачі можуть аналізувати методи навчання, спостерігаючи за їхнім впливом на студентів. Як зазначив дослідник Р. Оксфорд [12, с. 1–2], навчання англійської мови як другої або іноземної (ESL/EFL) є «гобеленом». Цей навчальний гобелен створюється з багатьох елементів, таких як: характеристики викладача, студента, навчального середовища та відповідних мов (тобто англійської мови та рідної мови студентів та викладача). Усі ці частини взаємопов'язані, і викладачі не можуть ігнорувати одну частину або приділяти більше уваги іншій. Вони не повинні розділяти навчальні навички, наприклад, навчати граматики ізольовано, поза контекстом. Тому Р. Оксфорд [12, с. 1–2] запропонував два види інтегрованого навчання: навчання на основі змісту та навчання, орієнтоване на завдання. Навчання на основі змісту надає велике значення опануванню інформації через мову; іншими словами, мова є засобом для навчання, тому зміст є основним, а мова – допоміжною. На відміну від цього, навчання, яке орієнтоване на завдання, акцентує увагу на виконанні завдань, які вимагають використання мови для комунікації. У навчанні на основі змісту студенти можуть практикувати усі мовні навички через вивчення різних тем, тоді як у навчанні, зорієнтованому на завдання, студенти беруть участь у комунікативних ситуаціях англійською мовою.

Англійська мова є глобальною мовою. Вивчення англійської мови покращує соціальний статус особи та відкриває можливості в освіті, технологіях, міжнародній торгівлі та бізнесі. Крім того, англійська мова відіграє суттєву роль як канал комунікації [1, с. 1–4]. Навчання англійської мови є важливим викликом для викладачів в Україні, як і в інших країнах, де англійська не є рідною мовою, тому для студентів, які її вивчають, це є складним завданням, так як вони не можуть застосовувати англійську мову в реальних життєвих ситуаціях, оскільки повинні вивчати речення з підручників, а не з реального середовища. Отже, викладачі повинні завжди шукати ефективні стратегії для зменшення труднощів у студентів у вивченні англійської мови [2, с. 123–132; 3, с. 20–29; 4, с. 55–70], адже вони стикаються з багатьма проблемами та часто мають питання щодо кращих методів навчання студентів ІТ спеціальностей, зокрема.

В Україні особливу актуальність набуває професійно-зорієнтований підхід до навчання англійської мови у технічних закладах вищої освіти, який передбачає формування у студентів здатності до іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення. Завданням дисципліни «Іноземна мова» у цьому контексті є навчання професійно-зорієнтованого спілкування англійською мовою, що ставить перед викладачами ряд завдань, по-перше, навчити майбутнього фахівця на основі міжпредметних зв'язків використовувати англійську мову як засіб систематичного поповнення своїх професійних знань; по-друге, передбачає використання форм і методів навчання, здатних забезпечити формування необхідних професійних умінь і навичок майбутніх фахівців, щоб якість і рівень володіння англійською мовою відповідали їхнім запитам і цілям, а також цілям та завданням даного рівня навчання, тож **мета цієї статті** – розкрити особливості організації навчального процесу з англійської мови у студентів ІТ спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Навчальною програмою з англійської мови у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій визначено такі завдання: формувати у студентів загальні та професійно-зорієнтовані комунікативні компетентності (лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну) для забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі; формувати у студентів вміння вчитися з метою розвитку їхньої особистісної мотивації, цінностей, ідеалів; сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти до самооцінки та здатності до самостійної роботи, що дозволить їм продовжувати навчання в

академічному і професійному середовищі як під час навчання в університеті, так і після отримання диплома про вищу освіту; залучати студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують та розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей; зміцнювати впевненість студентів як користувачів мови, а також їхнє позитивне ставлення до вивчення мови; сприяти становленню критичного самоусвідомлення та вмінь спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється, досягаючи широкого розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем для того, щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті академічних та професійних ситуацій.

У програмі визначено сфери комунікативної діяльності, теми та ситуації, мовні дії, що враховують професійну орієнтацію студентів, а саме: «Робота в ІТ індустрії», «Апаратне та програмне забезпечення», «Створення вебсайтів», «Бази даних», «Е-торгівля», «Мережеві системи», «Технічна підтримка», «Безпека в Інтернеті», «Телекомунікації», «Мобільні системи та мережі» та інші; мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний), правила його оформлення та навички роботи з ним; комплекс спеціальних (мовних) умінь, що характеризують рівень практичного оволодіння студентами англійською мовою як засобом комунікації, у тому числі в ситуаціях професійного та ділового спілкування, спільної виробничої та наукової роботи.

Для того, щоб підвищити інтерес студентів до вивчення англійської мови, ми широко застосовуємо інноваційні технології, зокрема, методики дискусійного навчання такі, як: «мозковий штурм», «круглий стіл», «Оксфордські дебати», які сприяють розвитку критичного мислення та підвищення розумової активності здобувачів освіти шляхом генерації ідей під час розв'язання складних проблем та нестандартних ситуацій, навчають умінню відстоювати свою позицію з наведенням переконливих аргументів. Немала роль також відводиться гейміфікації, коли ми використовуємо ігрові практики та механізми у неігровому контексті для залучення студентів до розв'язання проблем. Генерування QR-кодів та розшифровування їх, квізи, квести, головоломки, кросворди та вікторини незмінно влітаються в план проведення занять.

Студенти працюють в парах, створюють різноманітні проекти в командах, і такі інноваційні методи та підходи дозволяють здобувачам освіти розвивати навички усного та письмового спілкування, а також ефективно вивчати англійську мову. Залучення різноманітних мультимедійних засобів і технологій помітно підвищує результативність вивчення англійської мови, оскільки вони сприяють кращій мотивації студентів до вивчення англійської мови та розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності, таких як: читання, слухання, мовлення і письмо. Слід відмітити, що під час застосування таких методик навчання англійської мови, ми обов'язково розглядаємо як позитивні, так і потенційно негативні аспекти, адже деякі студенти можуть бути не зовсім впевнені у своїх знаннях та виражати певну боязнь виступати перед аудиторією.

І хоч зазначені методи навчання допомагають здобувачам освіти активно засвоювати англійську мову, спонукаючи їх до використання її в реальних ситуаціях, необхідно також брати до уваги потреби та рівень володіння мовою різних студентів, створюючи для них комфортне навчальне середовище. У більшості студентів 1-го курсу є певні труднощі у навчанні англійської мови, які ми згрупували у такий спосіб:

- недостатнє знання граматики. У текстах технічного спрямування зазвичай використовується складна термінологія, але дуже прості граматичні конструкції, тому студенти, як правило, не приділяють належної уваги граматиці. Проблема вирішується вивченням конструкцій та виконанням практичних вправ;

- мовний бар'єр. Причина у відсутності розмовної практики, яка не розвивалась у середній школі. Постійне тренування ситуативного мовлення вирішує цю проблему;

- слуховий бар'єр. Студентам нечасто доводилось сприймати інформацію англійською мовою на слух, тому вони можуть мати проблеми з розумінням мови співрозмовника. Робота з аудіо- та відеоматеріалами допомагає усунути цей недолік.

Так як студенти відчувають труднощі у вивченні англійської мови, вони потребують підтримки та підвищення мотивації. Тому наше основне завдання – це подолання усіх наявних бар'єрів за допомогою створення на заняттях таких психолого-педагогічних умов, при яких у студентів з'явиться усвідомлення значущості, зацікавленості та бажання вивчати англійську мову. Викладачі постійно пояснюють студентам значення вивчення англійської мови, наводять приклади її використання в житті, нагадуючи про її міжнародну важливість. Ми також вважаємо необхідним враховувати міжнародний досвід у теорії та практиці навчання англійської мови, оскільки процес вивчення особливостей професійного спілкування фахівців технічних спеціальностей зачепив, як і процес глобалізації, практично всі куточки земної кулі.

Зокрема, китайські вчені акцентують свою увагу на виявленні тих видів мовленнєвої діяльності, вміння та навички яких розвинені у фахівців немовного профілю недостатньо і вимагають вдосконалення у них професійної діяльності [13, п.1]. В результаті проведеного ними аналізу потреб з'ясувалося, що для успішного здійснення англомовного спілкування у технічній сфері спеціалістам необхідно вдосконалити свої навички та вміння за всіма видами мовленнєвої діяльності.

Так, наприклад, Рада інженерів Великої Британії розробила «Стандарт професійних компетентностей інженерів». Серед компетентностей, що цікавлять нас, пов'язаних з темою сьогодення, виділяється «ефективне використання комунікативних та міжособистісних умінь у спілкуванні» [14, с. 8]. На практиці наявність цих умінь має виражатися у «здатності вести обговорення; провести презентацію; узагальнити прочитане; написати різні види документів іноземною мовою» [14, с. 8].

На нашу думку, для професіоналів у сфері ІТ, а отже і для студентів, які готуються за цим напрямом, найважливішими у спілкуванні є дві складові: це аудиторія, тобто кому ми передаємо повідомлення, та мета, яка визначає вибір лексичного матеріалу, модель поведінки співрозмовника, очікуваний результат.

Що ж таке ІТ-комунікація? Товариство Технічної Комунікації визначає її таким чином: «Технічна комунікація включає передачу чіткої, послідовної та фактичної інформації – часто із складних концепцій – для безпечного та ефективного використання та зрозумілості для користувачів. Технічна комунікація – це орієнтований на користувача підхід для надання правильної інформації, правильним способом, у правильний час, щоб життя користувача стало більш продуктивним. Цінність, яку приносять технічні комунікатори, двояка: вони роблять інформацію більш доступною та зрозумілою для тих, хто її потребує, і сприяють досягненню цілей компаній та організацій, які їх наймають» [15, п. 1]. Тут акцент робиться на зручності використання технічного контенту кінцевими користувачами.

Саме такі вміння ми розвиваємо у наших студентів, проводячи рольові ігри, симулятивні теле- та відеоконференції і застосовуючи «кейс-методи», які формують навички швидкого реагування та креативності. Ми пропонуємо різні ситуаційні завдання, що передбачають вирішення проблем найзручнішим способом, як наприклад, навчити уявного користувача завантажити програмне забезпечення, чітко демонструючи всі етапи; допомогти усунути неполадки в Інтернет-з'єднанні, виступивши в ролі працівника служби технічної підтримки, чи проявити себе в ролі експерта і проаналізувати переваги та недоліки використання різноманітних електронних пристроїв.

Традиційні моделі комунікації зазвичай зображають відправника та отримувача, вибір каналу або способу комунікації, а також саме повідомлення з можливістю його перешкоджання [16, с. 379–423; 17, с. 3–26]. Інші моделі розглядають комунікацію як більш взаємодійну за своєю природою. У цьому сенсі комунікація використовується для побудови та підтримки відносин. Комунікація служить для встановлення контакту і побудови соціальних зв'язків [18; 19]. Тому перед викладачами англійської мови стоїть важливе завдання – сформулювати у студентів вміння ідентифікувати потреби аудиторії, що допоможе їм адаптувати комунікацію таким чином, щоб зробити її більш

ефективною. У багатьох контекстах ІТ, особливо в розробці програмного забезпечення, аудиторія насправді не читає те, що створюється, а швидше за все, споживає контент (як при перегляді відео на YouTube в автоматичному режимі). Це схоже на те, як ми взаємодіємо з додатками на наших пристроях, тобто ми залучаємося або взаємодіємо з контентом. Якщо звернути увагу студентів ІТ спеціальностей, наприклад, на такі слова, як: *споживати, залучати, взаємодіяти, читати (consume, engage, interact, read)*, то їм важливо мати чітке розуміння кожного з цих слів, як вони подібні та в чому різниця в їх використанні. Так як англійська мова не є нашою рідною, студенти можуть спробувати перекласти кожне з них українською мовою та порівняти, щоб глибше зрозуміти, як вони використовуються.

Дуже важливо навчити студентів правильно визначати мету спілкування, адже саме мета відноситься до причини комунікації. «Що ви сподіваєтесь досягти за допомогою комунікації? Чи намагаєтесь ви інформувати, переконувати чи інструктувати вашу аудиторію? Ви ініціюєте контакт з певною темою чи відповідаєте на запит?» – такі питання важливо обговорювати на заняттях. Мета також може виконувати різні функції, наприклад, з точки зору взаємодії, мета може полягати у зміцненні зв'язку чи визнанні ієрархічної або владної структури в системі чи установі. Так, наприклад, вміння робити презентації включають у себе усі чотири мовленнєві вміння. У цьому випадку вміння говорити має пріоритет над вміннями слухати, читати і писати. Проте коли йдеться про листування, вміння читати й писати набувають першочергового значення. Різні цілі вимагають різних форм (або способів) комунікації. Наприклад, термінове внутрішнє повідомлення на роботі часто найкраще передавати телефоном або текстовим повідомленням, якщо тільки необхідність мати письмовий запис обміну інформацією не є важливою. Серйозніші повідомлення на роботі передаються через більш формальні канали, такі як політичні документи або листи про звільнення. У такому випадку важливо, щоб усі зацікавлені особи могли посилатися на постійний (письмовий) запис. Іншим аспектом є вибір мови для типу повідомлення, тому, коли ми чітко розуміємо свою мету, ми можемо почати думати про найкращий спосіб, щоб її досягти. Отже, для викладачів це один з серйозних викликів – розвинути у студентів вміння визначати мету ІТ-комунікації, що передбачає аналіз, зміст, контекст і очікувані результати спілкування.

Необхідно також тренувати студентів звертати увагу на конкретні потреби аудиторії, адже аудиторія – це люди, з якими ми спілкуємось. Це може бути, наприклад, читач специфікації дизайну (програміст), або слухач чи глядач навчального відео, що пояснює, як налаштувати обліковий запис, адже слухання та перегляд інструкцій значно відрізняються від читання інструкцій.

Слід зазначити, що у технічному спілкуванні частина уваги до аудиторії означає врахування їхнього ставлення до повідомлення та ситуації, в якій відбувається комунікація. Які їхні потреби та інтереси? Що вони вже знають про тему? Який їхній рівень експертизи в цій ситуації або контексті? Розуміючи свою аудиторію, ми можемо адаптувати своє спілкування, зробивши його більш релевантним та захоплюючим.

Природа ІТ-комунікації означає, що типи аудиторії значно відрізняються, і майже кожен у певний момент вважається ІТ-аудиторією. Ми знаємо, що не всі мають однаковий рівень досвіду та знань про ІТ-інструменти та системи. Різні групи, як правило, мають різний рівень досвіду. Різні аудиторії також споживають технічний контент і читають технічну інформацію, тексти з різних причин. Знання аудиторії, до якої ми звертаємося, може допомогти проаналізувати їхні конкретні потреби і задовольнити їх належним чином. Важливим завданням для викладачів, що навчають англійської мови студентів ІТ спеціальностей, є розвинути у здобувачів вищої освіти навички аналізувати мову, яку вони планують використати у своєму спілкуванні: усному чи письмовому, тобто які ключові дієслова слід вживати? До якої цілі вони найбільше підходять? Потрібно спонукати студентів подумати про наслідки, які стануться, якщо вони не зможуть правильно передати своє повідомлення. Тут слід

навести добре відомий приклад серйозних наслідків поганої технічної комунікації в історії космічних польотів США, коли погана звичка використовувати невідповідні інструменти та погану подачу повідомлень призвела до загибелі семи астронавтів космічного шатла «Колумбія» у лютому 2003 року [20]. «Очевидно, що вміння чітко комунікувати є важливою частиною технічної комунікації» [21].

Ще одним викликом для викладачів англійської мови для студентів ІТ спеціальностей є навчити здобувачів освіти самостійній роботі з навчальної дисципліни, тобто сприяти розширенню їхнього кругозору, умінню знаходити потрібну інформацію в іноземних друкованих матеріалах, підвищенню загального рівня культури, ознайомленню з міжнародними нормами та стандартами і формуванню активного володіння англійською мовою у сфері професійного спілкування, з активізацією навичок реферативного читання спеціальної літератури. Мотивуючи студентів самостійно навчатися, ми формуємо у них вміння ефективно користуватися навчальними можливостями, створеними навчальними ситуаціями, що сприяють розвитку самостійності студентів в академічній та професійній сферах.

Самостійна робота з англійської мови повинна бути спрямована на засвоєння навчального матеріалу та формування професійної комунікативної компетентності, яка розглядається нами як мовна поведінка, що є специфічною для академічного і професійного середовища. Мовна поведінка вимагає набуття лінгвістичної компетентності (мовленнєвих умінь та мовних знань), соціолінгвістичної та прагматичної компетентності, що є необхідними для виконання завдань, пов'язаних з навчанням та роботою. Розвиток професійної комунікативної компетентності відбувається відповідно до здатності студентів навчатися, їхніх предметних знань та попереднього досвіду, і здійснюється в межах ситуативного контексту, пов'язаного з навчанням і спеціалізацією.

Висновки та перспективні дослідження. Підсумовуючи вищесказане, слід відмітити, що на сучасному етапі розвитку суспільства знання іноземних мов, зокрема англійської, є необхідністю для освіченої людини і студенти ІТ спеціальностей не є винятком у цьому процесі, адже володіння англійською мовою дає їм широкий спектр можливостей, починаючи від простого спілкування з друзями та отримання професійно важливої інформації в Інтернеті і до потенційного працевлаштування на престижну високооплачувану роботу, тому що неможливо стати хорошим ІТ спеціалістом, не знаючи англійської мови.

Практична значущість нашого дослідження визначається тим, що запропоновані поради щодо навчання студентів ІТ спеціальностей англійської мови можуть знайти застосування на заняттях, сприятимуть більш швидкому та ефективному оволодінню навичками технічного перекладу текстів професійної спрямованості, а також підвищенню базового рівня володіння англійською мовою майбутніх ІТ-спеціалістів.

Перспективні дослідження можна спрямувати на вдосконалення інноваційних засобів для навчання англійської мови студентів ІТ спеціальностей, розробку нових педагогічних підходів та стратегій, а також вивчення ефективності впливу штучного інтелекту на навчання англійської мови та розвиток навичок технічної комунікації у здобувачів освіти.

Література

1. Kannan, R. (2009). Difficulties in learning English as a second language. *ESP World*, 8(5), 1–4.
2. Long, R. B. (1969). Linguistic universals, deep structure, and English as a second language. *TESOL Quarterly*, 3, 123–132.
3. Chen, Y. (2007). Learning to learn: The impact of strategy training. *ELT Journal*, 61(1), 20–29. <http://dx.doi.org/10.1093/elt/ccl041>

4. Nunn, R. (2011). Improving method-in-use through classroom observation. *IRAL*, 49, 55-70. <http://dx.doi.org/10.1515/iral.2011.003>
5. Nassaji, H. (2012). The relationship between SLA research and language pedagogy, 5. <http://dx.doi.org/10.1177/1362168812436903>
6. Lightbown, P. (2000). Anniversary article: Classroom SLA research and second language teaching. *Applied Linguistic*, 21(4), 431-462. <http://dx.doi.org/10.1093/applin/21.4.431>
7. Wardhaugh, R. (1968). *Linguistics: Reading Dialogue*. The Reading Teacher. International Reading Association, 1/2, 432-489
8. Oxford, R., & Green, J.M. (1996). Language learning histories: Learners and teachers helping each other understand learning styles and strategies. *TESOL Journal*, 6, 20-23.
9. Philp, J., & Tognini, R. (2009). Language acquisition in foreign language contexts and the differential benefits of interaction. *IRAL*, 47, 245-260. <http://dx.doi.org/10.1515/iral.2009.011>.
10. Crookes, G. (1998). On the relationship between second and foreign language teachers and research. *TESOL Journal*, 7, 6-11.
11. Jenkins, A. (2000). The relationship between teaching and research: Where does geography stand and deliver? *Journal of Geography in Higher Education*, 24(2), 325-351. <http://dx.doi.org/10.1080/713677414>.
12. Oxford, R. (2001). Integrated skills in the ESL/EFL classroom. *ESL Magazine*, 6, 1-2.
13. Duan, Ping, Gu, Weiping *Teaching Trial and Analysis of English for Technical Communication*. Asian EFL journal. – Vol.6 Issue 1 Article 5, 2004.
14. *Engineering Technician Standard*. Engineering Council UK, London, 2005, 14p.
15. "Definition of technical communication," Technical Communication Body of Knowledge (TCBoK), 2023. URL: www.tcbo.org/about-the-technical-communication-body-of-knowledge/definition-of-technical-communication/ [Accessed 10 April 2024].
16. C. E. Shannon, "A mathematical theory of communication," *The Bell System Technical Journal*, vol. 27, no. 3, pp. 379–423, 1948.
17. W. Schramm, *How communication works*," in *The process and effects of mass communication*. University of Illinois Press, 1954, pp. 3–26.
18. E. Goffman, *Interaction ritual: Essays in face-to-face behavior*. Routledge, 1967.
19. P. Watzlawick, J. H. Beavin, and D. D. Jackson, *Pragmatics of human communication: A study of interactional patterns, pathologies and paradoxes*. W. W. Norton & Company, 1967.
20. R. Scollon and S. W. Scollon, *Intercultural communication: A discourse approach*, 2nd ed. Blackwell Publishers, 2001.
21. «NASA | Columbia Accident Investigation Board». URL: <https://history.nasa.gov/columbia/CAIB.html>

References

1. Kannan, R. (2009). Difficulties in learning English as a second language. *ESP World*, 8(5), 1–4 [in English].
2. Long, R.B. (1969). Linguistic universals, deep structure, and English as a second language. *TESOL Quarterly*, 3, 123–132 [in English].
3. Chen, Y. (2007). Learning to learn: The impact of strategy training. *ELT Journal*, 61(1), 20–29. URL: <http://dx.doi.org/10.1093/elt/ccl041> [in English].
4. Nunn, R. (2011). Improving method-in-use through classroom observation. *IRAL*, 49, 55–70. URL: <http://dx.doi.org/10.1515/iral.2011.003> [in English].
5. Nassaji, H. (2012). The relationship between SLA research and language pedagogy, 5. URL: <http://dx.doi.org/10.1177/1362168812436903> [in English].
6. Lightbown, P. (2000). Anniversary article: Classroom SLA research and second language teaching. *Applied Linguistic*, 21(4), 431–462. URL: <http://dx.doi.org/10.1093/applin/21.4.431> [in English].
7. Wardhaugh, R. (1968). *Linguistics: Reading Dialogue*. The Reading Teacher. International Reading Association, 2/1, 432-489 [in English].
8. Oxford, R., & Green, J.M. (1996). Language learning histories: Learners and teachers helping each other understand learning styles and strategies. *TESOL Journal*, 6, 20–23 [in English].

9. Philp, J., & Tognini, R. (2009). Language acquisition in foreign language contexts and the differential benefits of interaction. *IRAL*, 47, 245–260. URL: <http://dx.doi.org/10.1515/iral.2009.011> [in English].
10. Crookes, G. (1998). On the relationship between second and foreign language teachers and research. *TESOL Journal*, 7, 6–11 [in English].
11. Jenkins, A. (2000). The relationship between teaching and research: Where does geography stand and deliver? *Journal of Geography in Higher Education*, 24(2), 325–351. URL: <http://dx.doi.org/10.1080/713677414> [in English].
12. Oxford, R. (2001). Integrated skills in the ESL/EFL classroom. *ESL Magazine*, 6, 1-2 [in English].
13. Duan, Ping, Gu, Weiping Teaching Trial and Analysis of English for Technical Communication. *Asian EFL journal*. – Vol.6 Issue 1 Article 5, 2004.
14. Engineering Technician Standard. Engineering Council UK, London, 2005 [in English].
15. «Definition of technical communication» Technical Communication Body of Knowledge (TCBoK), 2023. URL: www.tcbo.org/about-the-technical-communication-body-of-knowledge/definition-of-technical-communication/ [in English].
16. C.E. Shannon (1948). «A mathematical theory of communication» *The Bell System Technical Journal*, vol. 27, No 3, pp. 379–423 [in English].
17. W. Schramm (1954). «How communication works» in *The process and effects of mass communication*. University of Illinois Press [in English].
18. E. Goffman (1967). *Interaction ritual: Essays in face-to-face behavior*. Routledge [in English].
19. P. Watzlawick, J. H. Beavin, and D. D. Jackson (1967). *Pragmatics of human communication: A study of interactional patterns, pathologies and paradoxes*. W. W. Norton & Company [in English].
20. R. Scollon and S. W. Scollon (2001). *Intercultural communication: A discourse approach*, 2nd ed. Blackwell Publishers [in English].
21. «NASA | Columbia Accident Investigation Board». URL: <https://history.nasa.gov/columbia/CAIB.html> [in English].

Rostotska M.

Senior Teacher of the English Department
 Educational and Scientific Institute of Telecommunications
 State University of Information and Communication Technologies
 marost99@gmail.com
 orcid.org/0000-0002-1214-1912

CHALLENGES IN TEACHING ENGLISH FOR STUDENTS OF IT SPECIALITIES

The article examines the challenges associated with the teaching of English to students in IT specialties, which have become particularly relevant due to the increasingly growing role of English-language communication in the professional activities of specialists in the field of information technologies. Learning English as a second or foreign language has its own peculiarities, occurring in both group and individual formats, and in groups with varying levels of linguistic readiness among students. As a result, educators need to develop well-planned and organized approaches to facilitate the teaching and learning process. Researchers have conducted a significant number of studies to address these issues and assist educators in overcoming their difficulties. This article provides a brief overview of teaching English as a foreign language and discusses the reasons for motivating IT students to study English by fostering critical thinking skills through discussion-based learning methods. The article emphasizes the importance of professionally – oriented education and proposes strategies and techniques that

educators can use as tools to improve English language learning for IT students. These strategies may lead to the development of students' ability to use a foreign language to achieve specific functional goals, depending on the characteristics of social and professional interactions, such as the situation, status of interlocutors and recipients, language, and other factors related to the pragmatics of business communication.

The article also focuses on the importance of developing students' ability to correctly identify the target audience by studying their needs and the objectives of IT communication. which involves analyzing the content, context, and expected outcomes of communication. Additionally, the article highlights the significance of fostering independent learning skills among students, as these are an essential component of a successful educational process. These skills not only help students absorb the material better but also develop their ability to make independent decisions.

Key words: professionally – oriented training, professional environment, social competence, methods and strategies, second language acquisition, communicative activities, technical communication.